

การนำวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้ในวิธีพิจารณาคดีปกครอง

นางสาวปรีดา สดสง่า

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE APPLICATION OF CIVIL PROCEDURE IN
ADMINISTRATIVE COURT PROCEDURE

Miss Paritta Sodsanga

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

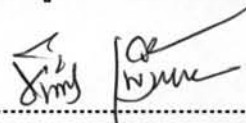
Copyright of Chulalongkorn University

500718

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
สาขาวิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

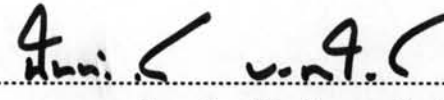
การนำวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้ในวิธีพิจารณาคดีปกครอง
นางสาวปรีดา สดสง่า
นิติศาสตร์
ศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทนิติศาสตร์

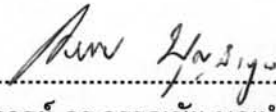

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ธิตีพันธ์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สุพล นิธิไกรพนธ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ประสาท พงษ์สุวรรณ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วรรณชัย บุญบำรุง)

ปริตดา สดสง่า : การนำวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้ในวิธีพิจารณาคดีปกครอง.
(THE APPLICATION OF CIVIL PROCEDURE IN ADMINISTRATIVE COURT
PROCEDURE) อ.ที่ปรึกษา : ศ.ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์, 218 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาถึงการนำวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้ในการพิจารณาคดีปกครอง ซึ่งโดยหลักวิธีพิจารณาคดีปกครองจะมีความแตกต่างแยกเป็นอิสระจากวิธีพิจารณาความแพ่ง กล่าวคือ คดีแพ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชนที่มีฐานะเท่าเทียมกัน วิธีพิจารณาความแพ่งจึงเป็นไปเพื่อปกป้องสิทธิประโยชน์ส่วนตัวของเอกชน ขณะที่คดีปกครองเป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อพิพาทระหว่างรัฐกับเอกชน วิธีพิจารณาคดีปกครองจึงมีขึ้นเพื่อให้ศาลสามารถตัดสินคดีโดยการผสมผสานประโยชน์สาธารณะกับประโยชน์ของเอกชนเข้าด้วยกันอย่างมีดุลยภาพ

จากการศึกษาพบว่า แม้วิธีพิจารณาความทั้งสองประเภทจะมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกัน แต่ก็ได้มีการนำเอาหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบางเรื่องมาบัญญัติไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาคดีปกครอง โดยมีเงื่อนไขว่าหลักที่นำมาใช้จะต้องเป็นหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความทั่วไปและไม่ขัดต่อระบบวิธีพิจารณาคดีปกครอง ซึ่งในปัจจุบันมีประเด็นที่น่าพิจารณาเกี่ยวกับการนำวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้ในวิธีพิจารณาคดีปกครอง ดังนี้ 1) ส่วนที่นำมาใช้ในวิธีพิจารณาคดีปกครองแล้วแต่มีความไม่เหมาะสม โดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวมาข้างต้น 2) ส่วนที่สมควรนำมาบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในวิธีพิจารณาคดีปกครอง เพื่อให้วิธีพิจารณาคดีปกครองครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และ 3) ส่วนที่เป็นข้อศึกษาเปรียบเทียบว่าสมควรหรือไม่ที่จะนำหลักการตามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้ในวิธีพิจารณาคดีปกครอง โดยเฉพาะหลักการเกี่ยวกับพยานหลักฐานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งฉบับแก้ไขเพิ่มเติมปี พ.ศ. 2550

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาในส่วนที่นำมาใช้ในวิธีพิจารณาคดีปกครองโดยไม่เหมาะสมว่า ควรจะมีการบัญญัติหลักกฎหมายวิธีพิจารณาคดีปกครองในเรื่องที่เกิดปัญหาขึ้นมาใช้บังคับโดยเฉพาะ เพื่อทดแทนการนำกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาเป็นฐานในการบังคับใช้ดังเช่นที่เคยเป็นมา เพื่อให้กฎหมายวิธีพิจารณาคดีปกครองสามารถพัฒนาหลักกฎหมายของตนต่อไปได้ในอนาคต สำหรับกรณีวิธีพิจารณาความแพ่งที่สามารถนำมาปรับใช้ในวิธีพิจารณาคดีปกครองได้อยู่แล้วก็ควรนำเอาวิธีพิจารณาความแพ่งนั้นมาบัญญัติไว้เพิ่มเติมในวิธีพิจารณาคดีปกครอง ส่วนกรณีที่เป็นข้อศึกษาเปรียบเทียบว่าสมควรหรือไม่ที่จะนำหลักการตามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้ในวิธีพิจารณาคดีปกครองนั้น ผู้เขียนเห็นว่า ถ้าหลักดังกล่าวไม่ขัดหรือแย้งกับระบบวิธีพิจารณาคดีปกครองก็สามารถนำมาบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในวิธีพิจารณาคดีปกครองได้

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์..... ลายมือชื่อนิสิต.....ปริตดา สดสง่า.....
ปีการศึกษา.....2550..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....ศ.ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์.....

4786271734 : MAJOR LAWS

KEYWORDS : ADMINISTRATIVE COURT PROCEDURE / ADMINISTRATIVE COURT

PARITTA SODSANGA : THE APPLICATION OF CIVIL PROCEDURE IN ADMINISTRATIVE COURT PROCEDURE. THESIS ADVISOR : PROF. NANTAWAT BORAMANAND, Ph.D., 218 pp.

This research is aimed to study on the application of the Civil Procedure in the Administrative Court Procedure. In essence, the nature of the Administrative Court Procedure is separate and different from the Civil Procedure. The Administrative Court Procedure is established for keeping balance between public and private interests but the Civil Procedure has a purpose on protecting the rights of the litigant in a lawsuit.

From the previous days until now, the Administrative Court Procedure has regulated some principle of the Civil Procedure to be the provisions of the Administrative Court Procedure. However, the application of the Civil Procedure should be according to the general principle of the court procedure and not be violated the system of the Administrative Court Procedure. In this research, we found three significant notifications related to the application of the Civil Procedure; Firstly, the applied provision is not suitable for the Administrative Court Procedure. Secondly, the application of the Civil Procedure should fulfill the deficiency of the Administrative Court Procedure. Thirdly, there should have a research on the suitability of the Civil Procedure application in the Administrative Court Procedure, particularly in some principles of the Evidence Law according to the Civil Procedure (as amended by the Amendment B.E. 2550 (2007)).

The recommendations of the thesis are as followings; 1) To renew regulation of the Administrative Court Procedure for correcting the problems on the unsuitable application of the Civil Procedure. 2) To adopt some provisions of the Civil Procedure as the Administrative Court provisions in order to fulfill the deficiency of the Administrative Court Procedure. 3) To find the proper principles for the Administrative Court system and provide them as the provisions of the Administrative Court Procedure.

Field of study.....Laws.....

Academic year.....2007.....

Student's signature

Advisor's signature

Paritta Sodsanga.

Nantawat Banul.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งของศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งให้ทั้งความรู้ คำแนะนำ ตลอดจนให้ความเอาใจใส่แก่ผู้เขียนในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยดีเสมอมา ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล นิติไกรพจน์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้ข้อเสนอแนะอันมีค่ายิ่งแก่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ประสาธ พงษ์สุวรรณ ผู้บังคับบัญชาของผู้เขียน และอาจารย์ ดร.วรรณชัย บุญบำรุง ที่ได้กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้คำแนะนำทางวิชาการอันมีค่าประกอบการให้ข้อมูลในการศึกษาเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งตรวจแก้ร่างวิทยานิพนธ์ให้แก่ผู้เขียนทั้งในรูปแบบและเนื้อหาอย่างถี่ถ้วน คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ของท่านอาจารย์ทั้งสามท่านเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้เขียนในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลงได้ นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณครู อาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้เขียนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงอุดมศึกษา รวมทั้งบุคคลทุกท่านที่ผู้เขียนได้อ้างอิงผลงานทางวิชาการของท่านไว้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าท่านเป็นเสมือนครูของผู้เขียนด้วยเช่นกัน

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ซึ่งเป็นผู้วางรากฐานและให้ความสนับสนุนในด้านการศึกษา ตลอดจนให้ทั้งความรักและกำลังใจแก่ผู้เขียนในทุกๆ ก้าวของชีวิต นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ในคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และที่สำนักงานศาลปกครองทุกๆ ท่าน ที่มอบกำลังใจและความช่วยเหลือให้แก่ผู้เขียนในทุกๆ ด้านมาโดยตลอด สุดท้ายผู้เขียนต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับทุกๆ ท่านที่มีส่วนในการช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ซึ่งผู้เขียนไม่อาจกล่าวในที่นี้ได้ทั้งหมด

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีประโยชน์และคุณค่าทางการศึกษาประการใดแล้ว ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแก่บิดา มารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาแก่ผู้เขียน แต่หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความบกพร่องประการใดแล้ว ผู้เขียนขออ้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.4 สมมติฐานของการวิจัย.....	5
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 สารสำคัญของวิธีพิจารณาความแพ่งและวิธีพิจารณาคดีปกครอง.....	7
2.1 ข้อพิจารณาเบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง.....	9
2.1.1 ความหมายของกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง.....	9
2.1.2 วิวัฒนาการของกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง.....	10
2.1.2.1 กลุ่มประเทศ Common Law.....	10
2.1.2.2 กลุ่มประเทศ Civil Law.....	12
2.1.3 หลักทั่วไปของกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง.....	16
2.1.3.1 หลักความประสงค์ของคู่ความ.....	16
2.1.3.2 หลักวิธีพิจารณาในระบบกล่าวหา.....	17
2.1.3.3 หลักการดำเนินคดีโดยเคร่งครัดต่อแบบพิธี.....	21
2.1.3.4 หลักการมีสิทธิโต้แย้งคัดค้านหรือต่อสู้คดี.....	22
2.1.3.5 หลักการพิจารณาด้วยวาจา.....	25
2.1.3.6 หลักการพิจารณาโดยเปิดเผย.....	27
2.2 ข้อพิจารณาเบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายวิธีพิจารณาคดีปกครอง.....	28
2.2.1 ความหมายของกฎหมายวิธีพิจารณาคดีปกครอง.....	29

2.2.2	ความเป็นเอกเทศของกฎหมายวิธีพิจารณาคดีปกครอง	29
2.2.3	หลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง	33
2.2.3.1	หลักการประกันความคงอยู่และความศักดิ์สิทธิ์ ของหลักการควบคุมความชอบด้วยกฎหมาย	33
2.2.3.2	หลักการฟังความทุกฝ่าย	35
2.2.4	ลักษณะพิเศษของกฎหมายวิธีพิจารณาคดีปกครอง	37
2.2.4.1	เป็นวิธีพิจารณาในระบบไต่สวน	37
2.2.4.2	กระบวนวิธีพิจารณาเป็นลายลักษณ์อักษร	41
2.2.4.3	เป็นวิธีพิจารณาที่ให้โอกาสคู่กรณีทราบข้อเท็จจริง ข้อโต้แย้ง และแสดงพยานหลักฐานได้อย่างเต็มที่	43
2.2.4.4	เป็นวิธีพิจารณาที่เรียบง่าย ประหยัด และรวดเร็ว	44
2.2.4.5	เป็นวิธีพิจารณาที่มีกลไกในการตรวจสอบถ่วงดุล การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการ	47
2.2.4.6	เป็นวิธีพิจารณาที่มีลักษณะเป็นความลับ	49
2.2.4.7	การฟ้องคดีไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามกฎหมาย หรือคำสั่งทางปกครอง	51
2.2.4.8	ศาลจะไม่ออกคำสั่งทางบริหารเสียเอง	54
2.2.4.9	เป็นวิธีพิจารณาที่คำนึงถึงการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ และสิทธิเสรีภาพของประชาชนไปพร้อมกัน	55
2.3	ข้อเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและ กฎหมายวิธีพิจารณาคดีปกครอง	56
2.3.1	บทบาทของคู่ความในการดำเนินกระบวนการพิจารณา	56
2.3.2	บทบาทของศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณา	57
2.3.3	รูปแบบของกระบวนการพิจารณา	58
2.3.4	อำนาจศาลในการรับฟังพยานหลักฐาน	58
2.3.5	วิธีพิจารณาคดีปกครองเป็นระบบวิธีพิจารณาที่มีตุลาการสองประเภท	59
บทที่ 3	การนำวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับในวิธีพิจารณาคดีปกครองของ ต่างประเทศ	61
3.1	ประเทศฝรั่งเศส	62

3.1.1 การนำวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับในวิธีพิจารณาคดีปกครอง ในอดีต	65
3.1.2 การปรับใช้หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในวิธีพิจารณาคดีปกครอง	66
3.1.2.1 ตามหลักเกณฑ์ทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีทางปกครอง	67
3.1.2.2 ตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายว่าด้วย กระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ค.ศ. 2001 (Code de la justice administrative (CJA))	70
3.1.2.2.1 เงื่อนไขในการฟ้องคดี	71
3.1.2.2.2 กระบวนการพิจารณาคดี	73
3.1.2.2.3 วิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา	77
3.1.2.2.4 การทำคำพิพากษา	81
3.2 ประเทศเยอรมัน	84
3.2.1 การนำวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับในวิธีพิจารณาคดีปกครอง ในอดีต	86
3.2.2 การนำกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้ในวิธีพิจารณาคดีปกครอง ตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง ค.ศ. 1960 (Verwaltungsgerichtsordnung (VwGO))	87
3.2.2.1 รูปแบบคำฟ้องในคดีปกครอง	88
3.2.2.2 เงื่อนไขในการฟ้องคดี	89
3.2.2.3 กระบวนการพิจารณาคดี	92
3.2.2.4 การออกมาตรการคุ้มครองชั่วคราว	94
3.2.2.5 การคัดค้านตุลาการ	97
3.2.2.6 การบังคับคดีตามคำพิพากษา	97
บทที่ 4 หลักเกณฑ์ในการนำวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับในวิธีพิจารณาคดีปกครองในประเทศไทย	100
4.1 ข้อพิจารณาในการนำหลักกฎหมายในวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ ในวิธีพิจารณาคดีปกครอง	101
4.1.1 หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนั้นต้องเป็นหลักกฎหมาย วิธีพิจารณาความทั่วไป	101

4.1.1.1	หลักความยุติธรรมตามธรรมชาติ.....	101
4.1.1.1.1	หลักความเป็นกลาง.....	102
4.1.1.1.2	หลักการฟังความทุกฝ่าย.....	103
4.1.1.2	หลักวิธีพิจารณาความพื้นฐาน.....	104
4.1.2	หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนั้นต้องไม่ขัดต่อระบบ วิธีพิจารณาคดีปกครอง.....	106
4.1.2.1	ระบบวิธีพิจารณาคดีปกครองเป็นระบบที่สร้างสมดุลระหว่าง ประโยชน์สาธารณะและสิทธิเสรีภาพของปัจเจกบุคคล.....	106
4.1.2.2	ระบบวิธีพิจารณาคดีปกครองมีจุดมุ่งหมายที่จะถ่วงดุลการใช้ อำนาจดุลพินิจของผู้มีอำนาจชี้ขาด.....	108
4.2	แนวทางการนำหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ ในวิธีพิจารณาคดีปกครองในประเทศไทย.....	111
4.2.1	การนำมาใช้ในลักษณะการบัญญัติไว้โดยตรง.....	112
4.2.1.1	ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา คดีปกครอง พ.ศ. 2542.....	116
4.2.1.2	ตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543.....	120
4.2.2	การนำมาใช้ในลักษณะการบัญญัติไว้เป็นบทอนุโลม.....	139
4.2.2.1	ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา คดีปกครอง พ.ศ. 2542.....	141
4.2.2.1.1	ค่าธรรมเนียมศาล.....	142
4.2.2.1.2	การคัดค้านตุลาการ.....	144
4.2.2.1.3	การละเมิดอำนาจศาล.....	146
4.2.2.1.4	การบังคับคดีปกครอง.....	148
4.2.2.2	ตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543.....	151
4.2.2.2.1	การบรรเทาทุกข์ชั่วคราว.....	152
4.2.2.2.2	การร้องสอด.....	153
4.3	หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่นำมาใช้บังคับในวิธีพิจารณา คดีปกครอง.....	155

4.3.1	หลักความเสมอภาคในกระบวนการพิจารณา	155
4.3.2	หลักการฟังความทุกฝ่าย	159
4.3.3	หลักความเป็นกลาง	161
4.3.4	หลักการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย	164
4.3.5	หลักการพิจารณาคดีโดยเร็ว	166
4.3.6	หลักการพิพากษาคดีตรงตามคำขอของผู้ฟ้องคดี	167
บทที่ 5	บทวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดจากการนำวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับในวิธีพิจารณาคดีปกครองของประเทศไทย	173
5.1	ส่วนที่นำมาใช้ในวิธีพิจารณาคดีปกครองแล้วแต่มีความไม่เหมาะสม	174
5.1.1	ปัญหาเกี่ยวกับการไต่สวนกรณีการฟ้องคดีปกครองโดยการขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล	175
5.1.2	ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับคดีปกครองในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้บุคคลกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายหรือสั่งให้ผู้ชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินตามคำพิพากษา	179
5.1.3	ปัญหาเกี่ยวกับการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวกรณีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำขอ เงื่อนไขในการออกคำสั่งของศาลและผลของคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใด ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา หรือวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษา	184
5.1.4	ปัญหาเกี่ยวกับการร้องสอด	188
5.2	ส่วนที่สมควรนำมาบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในวิธีพิจารณาคดีปกครอง	190
5.2.1	การขยายระยะเวลาอุทธรณ์	190
5.2.2	การกำหนดหลักเกณฑ์ในการคำนวณจำนวนทุนทรัพย์	192
5.2.3	การผ่อนผันให้ผู้ฟ้องคดีไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมศาล	193
5.2.4	การกำหนดข้อยกเว้นเกี่ยวกับการพิพากษาเกินคำขอ	193
5.2.5	การกำหนดให้ตุลาการศาลปกครองที่เข้าประชุมในที่ประชุมใหญ่สามารถทำคำพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ แม้จะมีที่นั่งพิจารณา	195
5.2.6	การกำหนดให้ชัดเจนว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองถึงที่สุดเมื่อใด	196

5.3 ส่วนที่เป็นข้อศึกษาเปรียบเทียบว่าสมควรหรือไม่ที่จะนำหลักการ	
ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้ในวิธีพิจารณาคดีปกครอง	196
5.3.1 หลักข้อสันนิษฐานตามความเป็นจริง	197
5.3.2 หลักการรับฟังพยานหลักฐานของศาล	198
5.3.3 การบันทึกถ้อยคำพยาน	200
5.3.4 การรับฟังในคำรับของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง	201
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	203
6.1 บทสรุป	203
6.2 ข้อเสนอแนะ	207
รายการอ้างอิง	213
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	218

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 การนำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้โดยบัญญัติไว้โดยตรงในวิธีพิจารณาคดีปกครอง ตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและ วิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542	116
ตารางที่ 2 การนำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้โดยบัญญัติไว้โดยตรงในวิธีพิจารณาคดีปกครอง ตามที่ปรากฏในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการ ในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543	120